

Vita Iustiniiani.

inceps firma stabilisque confisteret: idque semel atque iterum. Restaurauit & idem imperator, vel vt Zonaras à Nicephoro dissentiens ait, Theodora eius coniux, templum sanctorum Apostolorum elegantia & sumptu post illud eximium, secundum, in quo imperatores (& ipse postea Iustinianus) & patriarchæ sepe liebantur. Alia verò tépla & loca tã in regia vrbe & eius suburbiis quàm roto denique orbe vel instaurata, vel reparata, vrbes ex integro ædificatas, vel meliores factas, pontes, & cætera qui scire vollet, apud Procopium legat prolixè omnia exequentem.

Zonaras ha- Inchoata fuit Magni templi Ἀγίας σοφίας instauratio, post cō-
bet inditio sulatum Lampadij & Orestis, anno secundo, indictione decima
ne 15. sed nō mensis Februarij, die xxi. anno mundi 6040. hora prima diei,
cohæret reli absoluta autem & dedicata, anno xi. imperij, id est post consula-
quo calcu- tum Basilij vc. anno secundo exeunte litanja (vulgus processionem
lo. vocat) à sancta Anastasia cum Patriarcha, imperatore & populo. In hanc ædificationem & alias cum multis egeret pecuniis imperator, professoribus artium liberalium stipendia olim in singulis vrbibus constituta, de consilio Præfecti sustulit: atque ita omnes vrbes scholis vacantibus, rusticitas & barbaries inuasit: quod postremis seculis multo magis queri possemus. Cæterum in pragmatica sanctione, quam post receptam à Totilane Romam veterem edidit Iustinianus, annonas quæ grammaticis ac oratoribus, ac etiam medicis vel iurisperitis dari solitum erat, & in posterum suam professionem scilicet exercentibus erogari præcipit, quatenus iuuenes liberalibus studiis eruditi, per nostram rempublicam floreant, inquit.

Forte Io-
nis PP. quē
ifamat Pro-
copi⁹ omni
scelerum ge-
nere.

*QUAE MALA, PESTES, FAMES,
terræmotus in hac inciderint tempora.*

Diuina prouidentia, qua regitur mundus & homo, vti bona, ita & iusta est, ac proinde sicut homo fragilitate naturæ & libertate licentiæ infirmus & contumax est, ita & piè benignèque à Deo gubernatur: genus opis, & iustè immodicus libertatis, corripitur. Atque hæc est causa eius experientiæ quæ per omnes omnium auctorum libros decurrit, quàmque omnes & publicè & priuatim singuli nostris temporibus, & in nostris rebus & corporibus videmus, vt scilicet iusto prouidentia libramento, mundus hic iam ab initio suæ creaturæ per bona malâq; alternantia exerceatur: vt D. Augustinus, sanctusque Orosius propriis hac de re tractatibus demonstrarunt. Diuinus quoque Celestinus in illa verè paterna, & viscerum Christianorum plena ad Nestorium epistola quæ in libro concilij Ephesini primas tenet, cum meminisset Attico patriarchæ Constantinopolitano digno fidei magistro, & D. Ioannis ad ista successori, successorem datum, timēs huius quā attingimus prouidentia alternas vices, ita loquitur. Mansit nos (inquit) post eius mortem (Atticum intelligit) sollicitudo vel maxima, cum successor eius, vtrum etiā in eius fide succederet, quæreremus: quia difficile est continuari quæ bona sunt. Nam sibi sæpe alternis vicibus mala succedunt. Hæc Celestinus verissimè. Nā Attico & mox Sisinnio Catholicis, successit Nestorius hæresiarcha, & nouus Iudas: sic enim salutatur à concilio. Sic & Anastasio pessimo & cacodoxo principi, quique ob id fulmine ictus perisse dicitur, successit Pius Iustinus, Iustino Iustinianus piissimus princeps nisi eius nouissima momordisset coluber, id est hæreseos *πρὸς ἀσφάλειαν* venenum, vt supra explicauimus. Sic licet externis victoriis felix factus videatur, tamen aliis cladibus, & publicis calamitatibus, & intestinis discordiis inter felicitatem, infelicitatēque variè iactatus dici potest. Quæ singula prout acciderunt secundum annorum ordinem per capita colligam.

Anno secundo imperij Iustiniiani die penult. Nouembris, hora diei tertia (rursus scilicet post duos annos prioris, & fere similis passionis) Antiochia ad Orontem, diuitiis & magnitudine, & hominum frequentia inter Orientis ciuitates Romanis parentes facile princeps, teste Procopio, (& in qua primùm Christianorum nomen credētib; in Christum impositum fuit, vt sacra Actuum Apostolorum historia testatur) maximum terræmotum, & tempestatem grauissimam passa est à vi maiore quam Græci theomeniam vocant, vt Cedrenus scribit & confirmat. l. si merces. §. vis maior. D. locati: vbi Græca metaphrasis *ἑξελωίαν*, non vt Florētiæ editum est, *ἑξ βίαν* appellat: hancque lectionem Florentina meliorem esse, non improbabiler quidam existimant. Fuit autem hæc vis maior seu theomenia, ingens terræmotus cum tonitruo & cæli mugitu horrendo. Hæc concussione corrûere cuncta ædificia cum mœnibus & iis ædificiis quæ post priorem terræmotum steterant salua, aut imperiali aut priuatorum liberalitate erāt instaurata, obruta etiam sunt his casibus & ruinis quatuor hominum millia cum octingentis septuaginta qui remanserant, in vrbes proximas partim confugerunt, partim discalciati litanias fecerunt, clamantes, *Κύριε ἔλεησον*. Tunc Dei cultori homini in visu

apparuit, vt diceret omnibus residuis, quod superscriberent superliminaribus suis, *Christus nobiscum. State*. Quo facto stetit ira Dei, & rursus imperator & Augusta multas pecunias donauerunt in recuperationem & ædificationem Antiochensium ciuitatis quæ cognominauerunt Theopolim. i. Dei ciuitatem: vel propter præfatam superscriptionem, vel propter Theomeniam. Hanc illi vrbi cladem ob ciuium malos mores diuinitus immisissam quis nō credat, vel scribente Procopio, nihil aliud illi populo quàm festa, delitias, spectacula & theatra esse curæ: Sub belli quoque Perfici iniitiis durissimum excidium à Cosroë Persarum rege passa hæc ciuitas postea fuit, anno imperij Iustiniiani xxi. teste Diacono.

Anno quarto Cometa dictus Lampadias quod in sublime radios suos reiceret, apparuit per continuos xx. dies. portendebat scilicet & sequentis anni Persicam cladem Belisarij in vigilia magni Paschatis, & seditionem Constantinopolitanam, ΝΙΚΑ cognominatam. Procopius, 2. Persicorum narrat anno xxi. apparuisse cometam, qui Pogonias seu Xiphias dictus est.

Anno v. i. Passa est à diuina indignatione, Põpeiopolis Myfiæ, scissa est terra à terræmotu, & obrutum medium ciuitatis cū habitatoribus, & erant subtus terram & voces eorum audiebantur clamantium vt sibi misericordia præstaretur. Et multa donauit imperator ad educendos & adiuuandos, viuentēque liberaliter iuuuit.

Anno xv. mense Octobri, facta est mortalitas Byzantij.

Anno xv. i. die Septembris, magnus fuit per totum orbem terræmotus, & corruit dimidium Cyzici.

Anno xv. i. Andreas quidam faber canem habebat rufum & cæcum Pythonico (vt credunt) spiritu afflatum. Nam adulteros, scortatores, misericordes, fordidos, sine vlla falsitate demonstrabat: annulos aureos ferreos & argenteos terra defossos, eruebat, & singulis dominis, seu viris, seu vxoribus præfaga vi quadam sine errore reddebat, & mixta imperatorum nomismata, citatis nominibus singula à singulis distinguebat.

Anno xv. i. i. mare per Thraciam milliariis quatuor diffusum est, & cooperuit Odyssum, Dionysiopolim & Aphrodisium, multique sunt in aquis suffocati: & iterum Dei præcepto restitutum est mare idem in loca sua.

Anno xix. summa fuit frumenti, vini & olei penuria, & pluuia maxima, & factus est terræmotus magnus Constantinopoli, & euersio sancti Paschæ. nam diem *τῆς ἐποχῆς*. i. Dominicam in sexagesima (à qua Græci esum carniū deponunt) celebrarunt 4. die Februarij. Imperator autem iussit alia hebdomada carnem in Macello vanalem proponi: quæ erat populo septimana tyrophagu, qua caseo & ouis vtuntur, à carnibus autem abstinent, ea est septimana post Dominicam in quinquagesima. Populus nihilo magis carnes comparauit aut esitauit: & cum ex edicto imperatoris vna septimana tardius celebrandum esset Pascha, morem gessit populus, & hac ratione inuictus est populus superflua vna hebdomada ieiunasse. Tanta tunc inerat plebibus à bonis episcopis institutis pietas, vt nullis principis edictis, vel à cerimonia quadragesima, vel à recta confessione, ad apthardocitarum deliria posset abduci.

Anno xxi. extitère graues terræmotus & imbres insoliti & magni: mortuæque est Augusta, de cuius ingenio & hæretica verfutia supra dictum est suo loco.

Anno xxi. i. & xxi. i. i. tonitrua & fulgura supra naturalē modum defæuierunt. Partes populi iterum conflixerunt: & orta sunt vrbica incendia, cum cædibus, & amissa est imperialis corona.

Anno xxi. i. i. i. x. Iulij terribilis terræmotus fuit per vniuersam Palæstinam, Arabiam, Mesopotamiam, Syriam & Phœniciā, qui multas vrbes, & multos homines extinxit. In vrbe quoque Botry, pars morientis maxime cadens vrbe, ante imperiosam fecit portuosam.

Hoc anno Epinicia de Totila occiso, & Roma recepta per Narsetem, Constantinopolim allata sunt.

Anno xxv. celebratum fuit magnum quintum concilium, hoc est Constantinopolitanum secundum, de quo fusè à nobis superius dictum est.

Anno xxv. i. i. terribilis Constantinopoli terræmotus fuit, & per alias vrbes totis xl. diebus à die xv. Augusti. Fit autem memoria terræmotus huius per singulos annos, in campo litaniam populo agente.

Anno xxv. i. i. facta sunt tonitrua & fulgura horrenda & ventus Africus terribilis, ita vt caderet crux quæ stabat ad portam Auream.

Anno xxx. ignis è cælo (seu cometa ardens, vt ait Draco) quasi species Lanceæ apparuit à Septentrione vsque in Occidentem.

Anno xxx. i. factus est terræmotus Constantinopoli & aliis locis terribilis valde, qualem nullus hominum memorabat illo seculo in terris accidisse. Concutiebatur terra continuis diebus, noctibusque

Ex Cedren.
no.

Alia vis maior seu Theomenia.
Ex Diacono.

Cedren. &
Diacono.

Ex Cedren.
no.